

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ” _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за магістерською програмою професійного спрямування
облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю

на тему: «Облік та аудит операційних витрат: сучасний стан, існуючі
проблеми та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «ВІМАТЕКС»)»

Виконавець:

студентка обліково-економічного факультету
Пельтек Ю.М.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Т.В.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Порядок визнання, оцінки і класифікації витрат підприємства.....	6
1.2. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю витрат операційної діяльності	11
1.3. Порівняльна характеристика витрат між П(С)БО та МСБО	13
1.4. Дискусійні питання обліку операційних витрат та шляхи їх вирішення ..	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ВІМАТЕКС»	27
2.1. Синтетичний та аналітичний облік операційних витрат.....	27
2.2. Облік загальнопромислових витрат	31
2.3. Облік адміністративних витрат	34
2.4. Облік витрат на збут	37
2.5. Облік інших операційних витрат.....	39
2.6. Шляхи поліпшення обліку операційних витрат на підприємстві	42
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІМАТЕКС»	46
3.1. Організація аудиту витрат операційної діяльності.....	46
3.2. Аудит операційних витрат на підприємстві.....	51
3.3. Шляхи вдосконалення аудиту операційних витрат на підприємстві.....	62
3.4. Аналіз операційних витрат на підприємстві	67
3.5. Економіко - математичне моделювання впливу операційних витрат на фінансовий результат підприємства.....	70
ВИСНОВКИ	83
Список використаної літератури	86
Додатки	91

ВСТУП

В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності, виникає потреба постійного зіставлення витрат і отриманих результатів. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про виробничі витрати необхідно повсякденно звіряти з даними майбутніх витрат, що великою мірою залежать від впливу зовнішнього середовища. Можливість усунення або передбачення впливу багатьох негативних внутрішніх та зовнішніх факторів з'являється завдяки раціонально організованому обліку витрат на виробництво.

Актуальність даної теми пояснюється тим, що облік витрат займає центральне місце в бухгалтерському обліку, який відіграє значну роль в системі управління підприємством. Використовуючи дані про розмір та види витрат, управлінський персонал підприємства має можливість регулювати фінансово – господарську діяльність, приймати виважені управлінські рішення. Отже, для прийняття оперативних, тактичних і стратегічних рішень щодо управління витратами підприємства необхідна своєчасна, достовірна аналітична інформація, яка може бути забезпечена лише бухгалтерським обліком [6].

Формування витрат виробництва є ключовим і одночасно найбільш складним елементом формування і розвитку виробничо-господарського механізму підприємства. Саме від його ретельного вивчення і успішного практичного застосування буде залежати рентабельність виробництва і окремих видів продукції, виявлення резервів зниження собівартості продукції, визначення цін на продукцію, визначення національного доходу в масштабах країни, розрахунок економічної ефективності від впровадження нової техніки.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних і методичних положень обліку операційних витрат. Вона передбачає виконання таких завдань:

- дослідити економічну сутність та зміст операційних витрат;
- систематизувати ознаки класифікації операційних витрат для потреб бухгалтерського обліку;

- проаналізувати склад, розподіл і облік загальновиробничих, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- визначити дискусійні питання обліку операційних витрат та шляхи їх вирішення;
- дослідити методику аудиту операційних витрат та операцій пов'язаних з ними.

Предметом дипломної роботи є комплекс теоретичних, методичних та практичних питань, пов'язаних з обліком витрат.

Об'єктом дослідження є облік операційних витрат ТОВ «ВІМАТЕКС». ТОВ «ВІМАТЕКС» знаходиться за адресою: 65031, Україна, Одеська область, місто Одеса, вул. Хімічна, б, 1/23.

Компанія «ВІМАТЕКС» була заснована в 2011 році як логістичний комплекс для переробки генеральних вантажів. Термінал, загальною площею 54 500 кв.м. виконує накопичувальну, перетарочну та складську функції для різноманітних вантажів:

- генеральний вантаж (лісоматеріали: кругляк та пиломатеріали, метали та інші);
- насипний вантаж (зернові, вугілля, руда, гравій, пісок і т.д.);
- упаковані вантажі (безпечна хімія, будівельні матеріали і т.д.);
- вантажі, які потребують спеціальний температурний і/або вологий режими (продукти харчування, вантажі у паперовій/ дерев'яній/ картонній тарі та інші);
- небезпечні ІМО вантажі (продукція хімічної промисловості, рідкі та сухі добрива).

Також компанія займається відповідальним зберіганням різноманітних вантажів. Експедирування та брокерські послуги також входять у коло діяльності ТОВ «ВІМАТЕКС» за такими напрямками:

- оформлення вантажів;
- електронне декларування;
- фрахтування, логістика;

- оформлення товаросупровідних документів;
- портове експедирування;
- проходження радіологічного, екологічного, фітосанітарного та санітарно-епідеміологічного контролю.

Компанія зареєстрована в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, деталі в додатку А. Також компанія є платником податку на додану вартість, свідоцтво про реєстрацію та довідка про взятті на облік платника податків подано у додатку Б.

Слід також зазначити, що підприємство не використовує журнально-ордерну систему обліку, а звітність ведеться в 1-С Бухгалтерії 7.7.

Для досягнення поставленої мети використовуються наступні *методи дослідження*: дедуктивний метод та індуктивний метод; методи порівняльного, проблемно-ситуаційного аналізу; логічний метод та інше.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань.

Теоретичні засади бухгалтерського обліку операційних витрат складають Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положення (стандарти) бухгалтерського обліку, а також інструкції та методичні рекомендації з окремих питань бухгалтерського обліку відповідних міністерств і відомств. Також була використана різноманітна література, з якої була взята інформація про аналітичний і синтетичний облік операційних витрат.

Публікації та апробація результатів дослідження: Пельтек Ю.М. «Проблемні аспекти обліку витрат та напрямки їх вирішення» // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет - конференції. Ч. 1. – Одеса: ОНЕУ, 2016.

ВИСНОВКИ

Конкурентна боротьба підприємств – виробників продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках потребує постійного аналізу витрат та їх оптимізації.

Бажаним результатом діяльності суб'єктів господарювання є отримання прибутку. На його формування впливають реально одержані доходи та правильно сформовані витрати.

Операційні витрати є значною частиною витрат підприємства і являють собою витрати, як ті, що включають до собівартості продукції (прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати) і ті, що не включаються до собівартості продукції, а саме: адміністративні витрати, витратина збут та інші операційні витрати. Обліковуються на рахунках 92 «Адміністративні витрат», 93 «Витрати на збут» та 94 «Інші витрати операційної діяльності» відповідно. Методологічні основи визнання операційних витрат та їх класифікація визначається П(С)БО 16 «Витрати».

Загальна методика обліку операційних витрат, що не включаються до собівартості продукції передбачає на першому етапі їх формування, а на другому списання на фінансові результати. Аналітичний облік дозволяє деталізувати напрями використання операційних витрат.

Дослідження обліку операційних витрат проводилося на ТОВ «ВІМАТЕКС». Практика обліку операційних витрат ведеться у відповідності до законодавства. Результати дослідження з організації обліку операційних витрат свідчать про те, що існує ряд проблем, що впливають на організацію ведення обліку операційних витрат.

Вирішення досліджених проблем дозволить ефективно здійснювати бухгалтерський облік операційних витрат та підвищувати ефективність виробництва. Це дозволить підтримати конкурентоспроможність підприємства, нарощуючи його економічний потенціал.

На нашу думку, для вдосконалення системи обліку та контролю на ТОВ «ВІМАТЕКС» необхідно:

1. Підвищити оперативність інформаційного забезпечення підприємства «ВІМАТЕКС», а також дієвість та ефективність. Для цього нам необхідно вдосконалити електронний облік та контроль діяльності організацій, застосувавши при цьому нові інформаційні технології.

Пропонуємо вирішити дану проблему шляхом впровадження 1 - С Бухгалтерії 8.2., адже вона дозволить прискорити обробку облікової інформації та передачу її за всіма напрямками. Впровадження удосконаленої системи 1 - С Бухгалтерії 8.2 на ТОВ «ВІМАТЕКС» поліпшить якість облікових даних і, як наслідок, підвищить ефективність управління підприємством.

1-С Бухгалтерії 8.2 забезпечує рішення всіх завдань, які виникають перед бухгалтерією підприємства, якщо вона повністю відповідає за облік на підприємстві. Дану програму також можна використовувати винятково для ведення бухгалтерського й податкового обліку.

Також вирішується проблема захисту електронних документів. По-перше, це контроль прав доступу до документів, а по-друге, це захист електронного документа і його реквізитів від випадкових чи навмисних змін у документі після його формування і набрання юридичної сили, а також захист електронного документа під час його зберігання в електронному архіві. Захист електронних документів на підприємстві можна організувати різними способами. Наприклад, можна застосовувати розмежування прав доступу з використанням індивідуальних паролів входу до програми. Це дозволить працівникам працювати лише з тими документами, які входять до їх компетенції.

2. Для більш ефективного контролю у ТОВ «ВІМАТЕКС» проводити інвентаризацію частіше, наприклад, два рази на рік.

3. Забезпечити максимальну оперативність та достатню аналітичність вихідної інформації про витрати підприємства. Інформація потрібна в певну

мить за для вирішення конкретного завдання, вона повинна бути достовірною, дохідливою й доречною. Розробка і запровадження норм і нормативів сприяють наведенню порядку та дисципліни.

4. Налагодити систему управління витратами операційної діяльності, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємства, підвищить його конкурентоспроможність на ринках збуту. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції підприємства.

5. Під час обліку витрат операційної діяльності слід користуватися їх класифікацією, що дасть змогу правильно віднести витрати до певного виду діяльності, під час якої вони були понесені.

6. На ТОВ «ВІМАТЕКС» відсутня облікова політика. Ми рекомендуємо підприємству розробити облікову політику, адже вона є важливим правовим документом роботи бухгалтерів. В ній необхідно відображати організацію бухгалтерського обліку всі положення, що мають неоднозначне тлумачення в офіційних документах.

Оскільки витрати підприємства становлять важливу частину системи його діяльності, то врахування всіх норм і нормативів чинного законодавства та раціональне використання ресурсів самого підприємства обумовлюють успішність його діяльності.

Отже, на нашу думку, впровадження вищеперерахованих заходів може підвищити ефективність діяльності підприємства «ВІМАТЕКС» та підвищити його конкурентоздатність на ринку послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андриющенко Н. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку // Наука молода. - 2013. - № 22. - С. 1-10.
2. Артюшок К.А. Облік та аудит адміністративних витрат господарюючого суб'єкта – 2012. - №1 - С. 22.
3. Безверхий К. Особливості удосконалення фінансової звітності щодо відображення непрямих витрат у частині інших витрат операційної діяльності підприємства // Вісник ЖДТУ. - 2014. - № 3. - С. 1-8.
4. Безверхий К. Сучасні підходи до вдосконалення обліку непрямих витрат на збут, рекламу і маркетинг // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - № 12. – С. 14-16.
5. Безверхий К.В. Облік і контроль непрямих витрат: управлінський аспект : к.е.н.: спец. 08.00.09 / К.В. Безверхий; Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К.: б. в., №1 - 2012. – С. 20.
6. Болюх М., Бурчевський А. Аналіз прямих матеріальних витрат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: "<http://www.ukurier.gov.ua>".
7. Внутрішній економічний механізм підприємства: навчальний посібник / В.М. Гончаров, Н.В. Касьянова, Н.В. Вецепура, Д.В. Солоха та ін.. - Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2014. – С. 284.
8. Волков Д.П. Місце і роль операційної діяльності в системі підприємництва // Вісник ЖДТУ (Економічні науки). - 2012. - № 3 (53) - С. 40-42.
9. Головка Т.В. Методика аналізу фінансової звітності підприємства. - К.: Компас, 2013. - С. 293.
10. Грещак М.Г. Управління витратами: навч.метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / М.Г. Грещак, К.: КНЕУ, 2012. - № 2 - С. 132.
11. Гриценко О.І. Дослідження питання удосконалення обліку витрат операційної діяльності / О.І. Гриценко // Вісник Східноукраїнського

національного університету ім. Володимира Даля: науковий журнал. - Луганськ: 2014. - № 2 - С. 61-66.

12. Дерій В. Проблеми обліку витрат і доходів підприємства та перспективи їх вирішення в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. - С. 7-11.

13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 - XIV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0905-00>.

14. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, обов'язків та господарських операцій підприємств та організацій: Затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. // Бухгалтерський облік та аудит. - 2005. - № 1. – С. 14-64.

15. Катренко М. Багатогранна класифікація витрат за принципом «Різні витрати для різних цілей» // Наука молода. - 2013.- № 5. - С. 4-8.

16. Колісник Г.М. Економічна сутність і витрат виробництва і методологія їх дослідження / Г.М. Колісник // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : наук. зб. / за ред. І.Г. Ткачук. - Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, 2014. - Вип. 6. - Т.1. - С. 42-49.

17. Лишиленко А. В. Бухгалтерський учет: учеб. для студ. высш. учеб. завед. / А. В. Лишиленко. - 3-е изд., перераб. и доп. - К. : Центр учеб. лит., 2013. - С. 26-38.

18. Лишиленко О. Бухгалтерський управлінський облік: Навчальний посібник – Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. - С. 284.

19. Мачулка О. Облік та аналіз витрат: управлінський аспект // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 8. - С. 30-34.

20. Мошковська О. Облік затрат і калькулювання собівартості продукції згідно вітчизняного законодавства: подальший розвиток і шляхи вдосконалення // Економічний простір. - 2012. - № 12. - С. 1-4.

21. Олійник О.: автореферат. Витрати в системі бухгалтерського обліку: теорія, методика, практика [Електронний ресурс]. - Режим доступу: "<http://www.nbu.gov.ua>".
22. Пельтек Ю.М. «Проблемні аспекти обліку витрат та напрямки їх вирішення» // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет - конференції. Ч. 1. – Одеса: ОНЕУ, 2016. - С. 190-191.
23. План рахунків бухгалтерського обліку: Затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. // Бухгалтерський облік та аудит. - 2013. - № 99. - С. 3-13.
24. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: "<http://sfs.gov.ua/nk/>" – офіційний сайт Державної фіскальної служби України.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318. // Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
26. Присяжнюк С.В. Облік операційних витрат за міжнародними стандартами / С.В. Присяжнюк, Г.І. Гончар [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/7_94357.doc.htm.
27. Рудницький В.С. Організація первинного обліку та економічного аналізу: Навчальний посібник. - Київ: ВД "Професіонал, 2014. - С. 380.
28. Самарченко О. Представницькі витрати: суть, відображення в обліку, документальне оформлення / О. Самарченко // Збірник систематизованого законодавства. - 2013. - № 3. - С. 132-136.
29. Скрипник М. Затрати і витрати: проблеми трактування понять // Економіка. - 2012. - № 8. - С. 1-5.
30. Слюсарчук Л. Вплив класифікації затрат на прийняття управлінських рішень / Л. Слюсарчук // Облік і фінанси АПК. - 2006. - № 6. - С. 102–106.

31. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. - К.: КНЕУ, 2014. - С. 220 – 240.
32. Стендер С. Класифікація витрат за функціями в управлінському обліку // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. - 2012. - № 4. - С.148.
33. Столяр Л. Загальновиробничі витрати та їх розподіл – [Електронний ресурс]. – Режим доступу//<http://www.rusnauka.com>.
34. Струк Н.С. Методичне підґрунтя обліку трансакційних витрат на підприємстві / Н.С. Струк // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: Проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. праць; Національна академія статистики, обліку та аудиту. - К. : Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. - Вип. 1(8). - С. 188-198.
35. Сук Л.К. Фінансовий облік: навч. посіб. / Л.К.Сук, П.Л, Сук. - 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – С. 640-647.
36. Таранько Х. Особливості обліку витрат операційної діяльності /Х. Таранько // [Електронний ресурс]. - Режим доступу:[http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/osoblivost_i_obliku_vitrat_operacijnoji_dijalnosti/12\\$1\\$0\\$309](http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/osoblivost_i_obliku_vitrat_operacijnoji_dijalnosti/12$1$0$309).
37. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. - К. : Вид-во «Алерта», 2013. - №2 - С. 102-103.
38. Турило А. М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Н. М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 11. - С. 85-88.
39. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: Навч. посібн. - К.: Центр навчальної літератури, 2014. - С. 120.
40. Фаріон В. Я. Формування та облік адміністративних витрат підприємств // Економічні науки. - Серія «Облік і фінанси». - Випуск 8 (29). - Ч.4. - 2012. - С. 21-29.

41. Федун С. Проблемні аспекти обліку та розподілу загальнопромислових витрат у виробництві // Економічний аналіз.-2014. - № 2. - С. 393-396.
42. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2012. - С. 656.
43. Царьова А. В. Класифікація витрат згідно з Податковим Кодексом України // Ukrainianfoodjournal.- 2012. - № 3. - С. 101-104.
44. Цимбалюк Л. Г. Формування та управління витратами виробництва / Л. Г. Цимбалюк, Н. П. Скригун, Л. І. Антошкіна. - Донецьк: Юго-Восток, 2014. - С. 240.
45. Череп А. В. Особенности структуры и классификации затрат в рыночных условиях хозяйствования / А. В. Череп, И. М. Стеценко.- Киев: 2013. № 11-12. - С. 27-32.
46. Чижишин П. Проблемні аспекти класифікації витрат підприємства // Економічний аналіз. - 2012. - № 6. – С. 349-350.
47. Чумаченко М., Білоусова І. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - № 10. - С. 3.
48. Шумляев Б.А. Бухгалтерський облік основної діяльності залізниць України. – Дніпропетровськ, 2014. - С. 330-335.
49. Юрченко О.А. Облік витрат операційної діяльності: історичний аспект // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). - Ч.4. - 2014. - С. 11-19.
50. Яковишина Н.А. Гармонізація фінансового та податкового обліку загальнопромислових витрат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2012/Economics/7_98769.doc.htm.